

Vodič za privikavanje

male dece na
dečiji vrtić

st. nikolausstiftung
erzdiözese wien

Ova brošura predstavlja vodič za roditelje buduće dece u jaslenim grupama i male dece u dečijim vrtićima

Impressum

Wien, Oktober 2014

2. überarbeitete Auflage

EIGENTÜMERIN, HERAUSGEBERIN
UND VERLEGERIN:
St. Nikolausstiftung Erzdiözese Wien
Stephansplatz 6/2/3
1010 Wien
T 01 51552 3838
E office@nikolausstiftung.at
W nikolausstiftung.at |
facebook.at/nikolausstiftung

KONZEPTION:
Susanna Haas, Pädagogische Leiterin
PROJEKTMANAGEMENT UND REDAKTION:
Mag.^a Marlene Erlacher,
Mag.^a Gabriele Zwick
GESTALTUNG:
Gerald Waibel, www.elfundwe.at

DRUCK:
Grasl FairPrint, Druckhausstraße 1,
2540 Bad Vöslau

Dieses Produkt entspricht dem Österreichischen Umweltzeichen für schadstoffarme Druckprodukte (UZ 24), UZ-Nr. 715
Grasl FairPrint, Bad Vöslau, www.grasl.eu

PEFC zertifiziert
Das Papier dieses Produktes stammt
aus nachhaltig bewirtschafteten
Wäldern und kontrollierten Quellen
www.pefc.at

Dragi roditelji,

raduje nas što ste svoje dete prijavili u našem dečijem vrtiću. Za Vašu porodicu, za Vas i Vaše dete sada počinje novi period života. Porodici kao najvažnijoj zajednici Vašeg deteta pridružuje se još jedna: Vaša devojčica, Vaš dečak će u svojoj grupi sklopiti brojne kontakte i krenuti u razvojne korake koji su s time povezani.

Kako bi prelazak Vašeg deteta iz porodice u novo okruženje mogao da protiče uz što više razumevanja, potrebna nam je Vaša podrška. U ovoj informativnoj brošuri naćete za Vaše dete tako važne korake, kako bi empatično i dobro privikavanje uspešno proteklo.

Susanna Haas

Susanna Haas
Pedagoška rukovoditeljka
St. Nikolausstiftung

Najosnovnije

O privikavanju ... Odvojiti vremena i ostaviti prostora

Uređenje prelaska između porodice i ustanove za čuvanje je zajednički zadatak svih uključenih strana, naime roditelja, pedagoga i deteta. Jasni dogovori i pouzdanost su važni i od velike su pomoći.

Svako dete različito reaguje na situacije na koje nije naviknuto. Nekom je detetu potrebno manje, nekom drugom više vremena da bi se u novim prostorijama i među u prvo vreme nepoznatom decom i odraslima osećalo prijatno. Zato biste se trebali pripremiti na to da će od Vašeg deteta zavistiti koliko dugo ćete ga pratiti na privikavanje u dečijem vrtiću.

Pripremite se na otprilike mesec dana, s time da vreme privikavanja može da potraje i duže.

U slučaju (ponovnog) ulaska u svet rada trebalo bi isplanirati dovoljno vremena.

Vaše bi dete po mogućnosti trebala uvek pratiti ista osoba.

Stvoriti poverenje - izgraditi odnos

Za Vaše dete Vi ste kao roditelj, majka ili otac najvažnije osobe sa kojima se ono identifikuje. Važan aspekt opreznog i saosećajnog privikavanja sada je izgradnja održivog odnosa prema vaspitaču/vaspitačici i/ili prema asistentu/asistentkinji.

U prvim danima dete, zahvaljujući sigurnosti Vaše prisutnosti, ima mogućnost da ostvari pozitivan kontakt prema novim osobama identifikacije, da upozna osobe, da ih doživi, čuje i „shvati“. Na početku je vaspitač/vaspitačica i asistent/asistentkinja strankinja/stranac za Vaše dete, ali nakon uspešnog privikavanja ove osobe postaju prisne za Vašu devojčicu/Vašeg dečaka, one će biti pratioci u važnoj životnoj fazi Vašeg deteta.

„Zdravo i doviđenja“: uvježbavanje pokušaja odvajanja

Privikavanje ne počinje tek prvi dan dolaska u dečiji vrtić. Dobra priprema počinje već mnogo nedelja ranije. Na primer, ako je Vaše dete pre početka privikavanja doživelo nekoliko uspešnih situacija odvajanja. Jedno popodne kod bake, jedan sat samo kod bebisitera, prijateljice koja je nekoliko sati pripazila na Vašu ćerku/Vašeg sina ... sva ova iskustva Vaše dete već donosi sa sobom u dečiji vrtić. Ako još nije doživelo nikakvo odvajanje od Vas, ili ako je ranije imalo negativna iskustva odvajanja, biće potrebno imati u planu duži period za privikavanje.

Deca smeju da plaču

Odvajanje od voljene mame, od voljenog tate boli. Kada na početku procesa privikavanja prvi put napuštate prostoriju, može se desiti da Vaše dete plače ili vrišti. To je s obzirom na veliki razvojni korak koji Vaše dete sada mora proći potpuno normalno i u redu je. Važno: dete mora u najkraćem vremenu postići da ga vaspitač/vaspitačica ili asistent/asistentkinja uteše i da nakon nekog vremena umireno počne sa igrom, koja će mu odvratiti pažnju.

Ova tuga Vašeg deteta i Vas će dirnuti. Zato je od posebne važnosti da ukazete poverenje ustanovi i da vaspitačima/vaspitačicama i asistentima/asistentkinjama pristupate blagonaklono.

Kako može nastati poverenje?

Upitnik za inicijalni razgovor sa roditeljima

Prvi korak je inicijalni razgovor roditelja sa vaspitačem/vaspitačicom zaduženim/-om za Vaše dete. On/ona će sa Vama uz pomoć ovog Upitnika za inicijalni razgovor sa roditeljima porazgovarati o navikama Vašeg deteta, o njegovim omiljenim aktivnostima, razvojnim koracima, ali i o Vašim otvorenim pitanjima. Informacije doprinose boljem upoznavanju Vašeg deteta i, naravno, tretiraju se poverljivo.

Važne mere pre prve posete dečijem vrtiću

Pre leta u Vašem dečijem vrtiću se održava informativni roditeljski sastanak. Molimo Vas da učestvujete na njemu. Na tom se sastanku mogu pojasniti odnosno izneti neka otvorena pitanja i strahovanja.

Najkasnije tom prilikom možete da dogovorite probni dan za Vaše dete i za Vas. Zavisno

od mogućnosti dotične ustanove, to će biti jedno popodne ili nekoliko časova u letnjem rasporedu rada.

U tim satima možete da se igrate sa svojim detetom u grupi i da upoznate druge roditelje i njihovu decu. Imaćete i mogućnost da porazgovarate sa vaspitačem/vaspitačicom i asistentom/asistentkinjom i da postavite pitanja.

TIP > Savet: možete sa svojim detetom već i kod kuće da pogledate slikovnice sa temom dečijeg vrtića, proći putem do lokacije na kojoj se nalazi ustanova, eventualno pozvati k sebi drugu decu koja će takođe pohađati dečiji vrtić. Ove zajedničke pripreme omogućuju detetu da se na blag način približi temi dečiji vrtić.

Postepeno privikavanje

Privikavanje započinje sa početkom nove vrtičke godine, tokom septembra. Kako bismo za svako novo dete koje polazi u vrtić imali individualno vreme, kod nas se vreme privikavanja sprovodi postepeno. To znači da ćete se sa svojim/svojom vaspitačem/vaspitačicom, rukovodiocem/rukovoditeljkom porazgovarati o tome kada je za Vas idealno da prvi put dođete sa detetom u dečiji vrtić. Ako je moguće, uzeće se u obzir početak Vašeg rada. Međutim, nakon prvog dana trebali biste kontinuirano dolaziti u dečiji vrtić, a ne npr. u drugoj sedmici otići na godišnji odmor.

Važno: kao što je već pomenuto, za privikavanje je potrebno mnogo vremena i strpljenja. Ako su resursi ograničeni, zamolite prisnu osobu sa kojom se dete identifikuje, npr. baku ili dedu, da za to odvoji vremena.

ZAŠTO SU ISPRAVNI POKUŠAJI ODVAJANJA TAKO VAŽNI?

Situacije odvajanja i prelasci se „memorišu“. Doživljeno u svakoj novoj prelaznoj situaciji isplivava na površinu i negativna iskustva mogu „stići“ dete, npr. prilikom polaska u školu.

Odvajanje za malo dete znači biti ostavljen! Nijedno malo dete ne razume kada osoba sa kojom se identifikuje kaže: „Brzo se vraćam – za pet minuta sam opet tu.“ Pojam vremena u smislu kasnije, odmah, pet minuta itd. dete kognitivno još ne može da svrsta. Ono to mora DOŽIVETI! Osoba sa kojom se ono identifikuje odlazi i nakon za dete doglednog vremena se vraća i odvodi ga kući. To se u početku dešava nakon pet minuta, 30 minuta, 1,5 sat, do jednog celog prepodneva nakon otprilike dve nedelje vremena privikavanja.

Dete ima vremena da se privikne na odvajanje, na bol, odvođenje i radost ponovnog viđenja. Ono se navikava na ovu međuigru, može je doživeti, a u kasnijem sledu o njoj odlučivati zajedno sa odraslima.

Proces

Prva tri dana - „biti tu“ za svoje dete!

Vaša prisutnost u prvim danima je neophodno potrebna: samo Vi ili prisna osoba sa kojom se dete identifikuje možete Vašem detetu u prvo vreme svojom prisutnošću u novom okruženju dati bezbednost koja mu je potrebna za privikavanje. Prva tri dana računajte sa maksimalno jednim satom boravljenja u vrtiću. U tom vremenu ostanite uz svoje dete, ne izvodite situacije odvajanja. Dete povedite sa sobom, ako izlazite iz prostorije.

Vaše će Vas dete u prvim danima trebati. Uopšte ne trebate da radite velike stvari. Sama Vaša prisutnost u prostoriji dovoljna je da za Vaše dete stvori bezbednu bazu u koju može da se povuče u svako vreme, ako se oseća preopterećeno. Sednite na kraj prostora grupe tako da Vas Vaše dete može videti.

Nipošto se nemojte igrati sa svojim detetom, nego posmatrajte svoje dete i radujte se sa njim, dok ono radi svoje izlete „u novi svet“. Ne čitajte, ne telefonirajte odnosno nipošto se ne bavite stvarima koje odvrćaju pažnju. Ne silite svoje dete na određeno ponašanje i ne uspostavljajte aktivan kontakt prema drugoj deci u grupi.

Zašto se trebam tako ponašati?

Kada biste se u ovoj fazi aktivno bavili detetom, čitali mu knjigu, igrali igru, hodali prostorijom itd., oduzeli biste svom detetu mogućnost da izgradi kontakt sa novim osobama sa kojima se ono poistovećuje. Ulazite u svet vaspitača/vaspitačice i usporavate proces privikavanja.

Ako se Vaše dete u prvoj sedmici ne odmiče od Vas, trebali biste da mu jednostavno ostavite više vremena da posmatra. Porazgovarajte sa vaspitačem/vaspitačicom o sledećim koracima.

TIP > *Važno: iskoristite probni dan kako biste se aktivno igrali sa svojim detetom i istražili prostor.*

Roditelji deluju kao uzor

Kao majka/otac imate veoma veliki uticaj na svoje dete. Ako ljubavno i zainteresovano razgovarate sa vaspitačem/vaspitačicom, Vaše će dete to primetiti i opušteno pristupiti novoj situaciji. Ono oseća da ste zadovoljni situacijom i da ukazujete poverenje ustanovi.

TIP > *Važno: o otvorenim pitanjima i strahovima razgovarajte već pre privikavanja, a nikako u grupi ili pred detetom.*

Prvi koraci odvajanja

U prva tri dana ne biste ni u kojem slučaju trebali da preuzimate pokušaje odvajanja: ovaj period ima za privikavanje deteta posebno važnu ulogu i ne sme se opterećivati prevremenim odvajanjem.

Prvo, kratko odvajanje možete da pokušate najranije četvrti dan (nikada ponedeljom!). Molimo Vas da ne izlazite iz prostorije, a da se prethodno ne pozdravite sa svojim detetom. Stavljate poverenje svog deteta na kocku i morate da računate sa time da Vas Vaše dete nakon ovog iskustva neće ispuštati s očiju ili da će se „opreza radi“ zalepiti za Vas, kako bi sprečilo Vaše neopaženo nestajanje.

Kada se opraštate, može se desiti da Vaše dete plače ili da pokušava na neki drugi način da Vas potakne da ostanete odnosno da želi da ga povedete sa sobom. Detetovo je legitimno pravo da pokuša da natera voljenu osobu da ostane sa njime.

Ispočetka napuštajte prostoriju najviše nekoliko minuta, ali ne dečiji vrtić, i sačekajte reakciju svog deteta. Ako mu vaspitač/vaspitačica uspeva odvratiti pažnju ponuđenim igrama, sledeći se dan možete od svog deteta početi opraštati na postepeno sve duže vreme. Ako Vaše dete plače kada izlazite iz prostorije, uprkos tome izađite van, ali ostanite u neposrednoj blizini. Ako vaspitač/vaspitačica za nekoliko trenutaka ne uspeva da umiri Vaše dete, ponovo će doći po Vas.

Opraštanje

Uspeva li Vaše dete da neko vreme ostane samo u grupi, počinje faza „rituala rastanka“!. Makar Vam teško padalo: molimo Vas pobrinite se da Vaš rastanak bude kratak i nemojte ga nepotrebno razvlačiti. Takvim ćete ponašanjem samo opteretiti svoje dete. Deca na kratki rastanak većinom reaguju sa manje stresa.

Situacija pri dolazanju po dete

Dolazite u dogovoreno vreme u dečiji vrtić i odvedite svoje dete. Čak i ako bi Vaše dete želelo da duže ostane u grupi ili Vas poziva da se igrate sa njim, signalizujte detetu da je vreme

da pođete kući. Tako će se Vaše dete suživeti sa situacijom odvođenja. Kada dođe u vrtić sledeći dan, setiće se da ste došli po njega i postepeno će početi shvatati šta znači kada Vi na primer kažete: „Doću po tebe nakon užine.“ To je važan korak u učenju za Vaše dete.

Završetak perioda privikavanja

Period privikavanja je završen, kada vaspitač/vaspitačica u ozbiljnom slučaju može da uteši Vaše dete. To ne mora da znači da Vaše dete više neće plakati, kada se nakon dovođenja opraštate od njega. Ono time izražava da je tužno kada odlazite, a to je njegovo legitimno pravo. Ipak, nakon završetka perioda

privikavanja ono će dopustiti da ga vaspitač/ vaspitačica umiri, nakon što Vi odete. Ako ste u mogućnosti, trebali biste svoje dete barem u prvim nedeljama da dovodite samo na pola dana. Imajte na umu da je Vašem detetu i nakon što je dobro protekao period privikavanja potrebna sva njegova snaga i umeće da se upozna sa novim prilikama. Celodnevno čuvanje od početka otežava Vašem detetu ovaj zadatak.

Kada se privikavanje ne bi trebalo sprovesti?

Period privikavanja se ne bi trebao poklopiti sa drugim promenama u porodici (kao što je npr. rođenje brata ili sestre, preseljenje porodice ili slični događaji). To bi moglo predstavljati veliko opterećenje za Vaše dete. Odgodite period privikavanja u slučaju da se Vaše dete razboli. Bolesti (čak i one prividno neznatne, kao što su npr. prehlade) negativno utiču na detetov interes i sposobnost da se pozabavi novim okruženjem. Ako je već pre početka privikavanja očito da će uskoro doći do prekida čuvanja (godišnji odmor, planirani boravak u bolnici itd.), sa privikavanjem bi trebalo započeti tek nakon toga. „Nikada ponedjeljom“, deviza je za sve nove aktivnosti u okviru privikavanja. Ovo posebno važi za prvo spavanje u dečijem vrtiću i za prvi put kada Vaše dete ostaje samo u novom okruženju. Deci je posebno na početku sedmice teško da se ponovo snađu u okruženju sa kojim još nisu dovoljno upoznati, nakon što su provela vikend kod kuće sa roditeljima.

REZIME

Pre kretanja u dečiji vrtić

Učestvujte na informativnom roditeljskom sastanku i dogovorite probni dan za upoznavanje.

1.-3. dana

Ostanite sa svojim detetom najviše sat vremena u grupi i ne preduzimajte pokušaje odvajanja!

Od 4. dana

Prvo kratko odvajanje (maksimalno 15 minuta). Oprostite se od svog deteta, zatim izađite iz prostorije, ali ostanite u neposrednoj blizini. Ako se Vaše dete ne smiri nakon kratkog vremena, odmah ćemo Vas pozvati da se vratite. U tom slučaju sledeće odvajanje će ponovo uslediti tek nakon 2-3 dana. Ako je Vaše dete uspešno umireno, odvajanje se u idućim danima može produžiti.

Od 2./3. sedmice

Čak i ako Vaše dete u 2./3. sedmici bez većih problema ostaje samo u dečijem vrtiću, trebali biste da dođete po njega najkasnije nakon ručka. Ukoliko je Vaše dete dobro podnelo dosadašnja odvajanja, vreme nakon ručka može da se oduži. Nakon dogovora sa Vama, situacije kao što je npr. spavanje rešavaju se u skladu sa potrebama Vašeg deteta. Važno: tokom privikavanja morate da budete dostupni u svako vreme, kako biste po potrebi mogli da dođete po svoje dete.

Završetak i trajanje perioda privikavanja

Ovaj je proces završen, kada vaspitač/ vaspitačica u ozbiljnom slučaju može da uteši Vaše dete. Period privikavanja zavisi od Vašeg deteta, a u pravilu traje oko mesec dana, ali može da potraje i duže.

Ostali saveti za uspešno privikavanje:

- > Ukoliko Vaše dete ima posebnih teškoća pri odvajanju od jednog od roditelja, možda bi bilo svrsishodno da drugi roditelj prati dete u periodu privikavanja. Veoma je moguće da će se neko dete u pratnji oca lakše priviknuti na novo okruženje nego u pratnji majke (ili obratno).
- > U prvo vreme ostavite neki svoj lični predmet u grupi. Jaknu, svoju tašku itd., jer će tako dete, nakon što se oprostite od njega i izađete, imati „sidro“, to jest znaće da ćete opet doći.
- > Uvedite rituale prilikom oproštaja: npr.: izvedite da dete leti kao avion prema vaspitaču/vaspitačici ili mahnite još jednom na prozoru itd.

Zajednička odgovornost za dete

Ne budite razočarani u dete, u dečiji vrtić ili u sebe same, ako privikavanje potraje duže vreme. Nijedna od uključenih strana nije kriva! Isto tako, u fazi privikavanja može da postane jasno da Vaše dete treba neki drugi oblik čuvanja, a ne grupu od 15–20 dece. Po tom pitanju će Vas naši vaspitači/naše vaspitačice odnosno rukovodioci/rukovoditeljke savetovati o drugim mogućnostima čuvanja.

Naime, u obrazovnom partnerstvu „roditelji, dete, vaspitač/vaspitačica“ pronalaze se rešenja koja Vaše dete treba u datom trenutku. Ponekad je potrebno napraviti i korak nazad, kako bismo bezbedno krenuli napred. Nakon nekog vremena, sa nešto vremenskog odmaka, privikavanje može da postane lakše i za Vas i za Vaše dete.

Veselimo se Vama i Vašem detetu!

Die Stiftung stellt sich vor

Die St. Nikolausstiftung Erzdiözese Wien ist eine private Trägerorganisation von Kindergärten und Horten in Wien. Zur Stiftung zählen rund 80 Standorte, in welchen circa 6.000 Kinder im Alter von 0-10 Jahren betreut werden.

Wir leben ein Miteinander, eine Erziehungspartnerschaft und fördern die individuellen Lebensentwürfe der Mädchen und Buben. Unsere Pädagogik der Achtsamkeit nimmt die Kinder so wahr, wie sie sind, und lässt den Kindergartenalltag zum Beziehungsalltag werden.

